

Handläggare: Annelie Sjöberg
Telefon 08-508 01 513

Till
Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd

Förslag till revidering av riktlinjerna för handläggning av ekonomiskt bistånd

Svar på remiss från Kommunstyrelsen (KS dnr 325-00273/2009)

Förslag till beslut

1. Tjänsteutlåtandet utgör svar på remissen
2. Paragrafen förklaras omedelbart justerad

Olle Johnselius
stadsdelsdirektör

Ulrika Axelsson
verksamhetsområdeschef

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har initierat en revidering av riktlinjerna för handläggning av ekonomiskt bistånd. Förslaget innehåller uppdateringar och förtydliganden rörande bland annat barnperspektiv, avslag, arbetslösa, spelberoende, vuxenstuderande, skolkort-SL, deltagande i arbetsmarknadsverksamhet och kommunalt vårdnadsbidrag. Tjänsteutlåtandet innehåller en redogörelse av Rinkeby-Kista stadsdelsförvaltnings synpunkter i ärendet.

Bilagor

1. Kommunstyrelsens remiss om förslag till revidering av riktlinjer för ekonomiskt bistånd (KS dnr 325-00273/2009)
2. Kommunstyrelsens förslag till revidering av riktlinjerna för handläggning av ekonomiskt bistånd (KS dnr 3.1-0767/2009)

Bakgrund

Kommunstyrelsen har initierat en revidering av riktlinjerna för handläggning av ekonomiskt bistånd. Den senaste omfattande översynen genomfördes 2007 och därefter har förändringar som påverkar arbetet med ekonomiskt bistånd skett i lagstiftningen och i omvärlden. Samtidigt har det framkommit önskemål om vissa förtydliganden från de verksamheter som använder sig av riktlinjerna. Sammantaget har detta gjort en ny översyn nödvändig. Remisstiden sträcker sig till den 26 mars 2010.

Förvaltningens synpunkter

Förslaget innehåller flera viktiga förändringar som kommer att underlätta handläggningen. Värt att särskilt nämna är klargörandet av ansvaret för ungdomar under 18 som bor i stöd- eller träningsboende samt skrivningen om hembesök när förstagångssökanden bor i andra hand eller är inneboende (sid. 13). Det senare är ett arbetssätt som Rinkeby-Kista stadsdelsförvaltning har goda erfarenheter av.

Själva dokumentet innehåller emellertid ett stort antal upprepningar, vilket gör det tjockt och ibland snårigt.

Några uttryck kan behöva förtydligas. Begreppet ”annan ort” kan i de flesta fall omfatta ort i annat land. Det förekommer att personer ansöker om försörjningsstöd efter att ha lämnat en trygg inkomst i ett annat land. Den kan vara lämpligt att samma regler då gäller som i de fall där någon lämnat sin försörjning på annan ort i Sverige. Detta oavsett om personen har svenskt eller utländskt medborgarskap.

Ytterligare begrepp som behöver tydliggöras är ”inte rimlig” och ”oskälig”. Finns det en gradskillnad mellan dessa eller används de som synonym?

Barnperspektiv

I förslaget står att det vid avslagsbeslut ska dokumenteras *att* ett övervägande av konsekvenserna för barnen gjorts (sid. 5). Socialstyrelsen menar dock att det ska framgå på vilket sätt barnets behov beaktats, vilka överväganden som gjorts och hur det påverkat beslutet (Barnperspektiv vid handläggning av ekonomiskt bistånd, Socialstyrelsen och Länsstyrelserna 2003). Ordet *att* skulle därför kunna ersättas av *hur*. Det kan också gärna få framgå i stycket om nödprövning och akut bistånd att det ska göras en fullständig barnkonsekvensanalys i de fall beslutet berör ett barn (sid. 19).

Det påtalas i flera sammanhang att föräldrarna ska informeras om det ekonomiska ansvar som föräldraskapet innebär (bl.a. sid. 8). Denna skrivning kan förtydligas ytterligare genom hänvisning till lagtext i Äktenskapsbalken och Föräldrabalken. Ett lämpligt ställe att lägga skrivningen kan vara under kapitlet ”Olika grupperns rätt till försörjningsstöd”.

Noggrannhet vid handläggningen

Enligt förslaget får en ofullständigt ifylld ansökan inte utgöra underlag för utbetalning av bistånd. Det är önskvärt att det framgår vilket lagrum som stödjer detta samt vilka eventuella undantag som kan finnas (sid. 9).

Försörjningsstöd

Meningen ”*Den som sökt arbete på ett strukturerat sätt under en tid utan att få ett arbete ska erbjudas insatser för att öka den enskildes möjligheter att få ett arbete*” framstår som något föråldrad (sid. 8). Enligt nuvarande direktiv ska samtliga arbetssökande erbjudas Jobbtorg, oavsett hur deras tidigare arbetssökande sett ut, vilket på ett bra sätt framgår i resten av texten. Den ovanstående meningen skulle därför kunna strykas.

Kapitlet innehåller ett omotiverat stort stycke om hanteringen av tappad plånbok (sid. 20). Detta kan ersättas av ett mer generellt stycke om det egna ansvaret för att ta hand om sina saker. Som kan exemplifieras med en tappad plånbok.

I beskrivningen om vad som gäller för inneboenderum står att ”*för att betraktas som ’inneboende’ i normberäkningen ska den sökandes hushåll som regel disponera ett eget rum i bostaden*” (sid. 16). Det skulle istället kunna stå ”betraktas som ensamstående”, till skillnad från som del i en familj. Vilket är det mest väsentliga i samband med normberäkning.

Bistånd till livsföring i övrigt

Under rubriken behandling av spelberoende beskrivs att huvudregeln är att bistånd till sådan kostnad inte beviljas (sid. 27). Det finns således undantag och det är bra om det framgår när detta kan vara aktuellt. Då det ofta uppstår diskussioner i frågan mellan olika verksamhetsområden är det viktigt att det inte finns utrymme för feltolkningar.

Enligt förslaget ska inte bistånd till SL-kort beviljas till gymnasieungdomar då de får detta av skolan eller genom ett extra tillägg till studiebidraget (sid. 29). I Rinkeby-Kista stadsdelsområde är det emellertid vanligt att unga vuxna som fyllt 20 år går på gymnasiet. De har då inte rätt till det extra tillägget. Det skulle underlätta om det framgick av riktlinjerna vad som gäller i denna situation.

Olika gruppers rätt till försörjningsstöd

Det behövs en tydlig beskrivning av förhållandet mellan lagen om arbetslöshetsförsäkring, som citeras i förslaget, och förhållningssättet när en person ansöker om försörjningsstöd (sid. 34). Bör rätten till försörjningsstöd kvarstå om en person avstår från att söka/tackar nej till arbete på grund av personliga förhållanden som

religiös övertygelse eller liknande? Hur ska begreppet personliga förhållanden tolkas?

Kravet på att den som uppbär försörjningsstöd ska söka arbete inom pendlingsavstånd i hela Mälardalen skulle kunna utökas till att även gälla praktik (sid. 36).

Beträffande ledighet från arbetssökarverksamhet (sid. 37) kan det vara lämpligt, med hänvisning till FN:s barnkonvention artikel 31 (barns rätt till vila och fritid), att föräldrar som haft försörjningsstöd i minst tre år och inte beräknas blir självförsörjande under överskådlig tid ges möjlighet till 1-2 veckors sammanhängande ledighet per år. Deras barn kommer annars att vistas på förskola/fritids året runt utan möjlighet till ledighet.

I stycket om kommunalt vårdnadsbidrag står ”Om en familj väljer att avstå från *kommunal* barnomsorg för att istället söka vårdnadsbidrag ska detta inte godtas som hinder att stå till arbetsmarknadens förfogande” (sid.38). Förvaltningen förmodar att det är ett skrivfel och att det även gäller privat barnomsorg.

Förslaget om utökade möjligheter att bevilja kompletterande försörjningsstöd till vuxna, arbetslösa sökande som uppbär studiemedel (sid. 40) är inte helt okomplicerat, då personen frivilligt har valt en sysselsättning som denne inte kan försörja sig på. I förslaget förutsätts också att det handlar om en familj med två vuxna som båda saknar arbete, vilket väcker fler frågor som behöver hanteras. Hur ska ensamstående föräldrar som vill studera bemötas? Att ge dem avslag vore närmast diskriminerande då de indirekt straffas på grund av att till exempel den andra föräldern inte är närvarande.

När det gäller nyanlända till Sverige i gymnasieåldern är det bra om det framgår hur ansvaret ser ut när personen i och för sig är nyanländ, men där Stockholms stad inte är den ursprungliga mottagandekommunen (sid. 41).

Det skulle kunna förtydligas vilka krav som kan ställas på föräldrar som erhåller vårdbidrag (sid. 57). Vårdbidraget får inte reducera försörjningsstödet men det framgår inte om föräldrarna genomgående ska anses stå till arbetsmarknadens förfogande på heltid eller om det finns undantag.